

ታህሳስ 03 ቀን 2005 ዓ.ም.

ዳኞች ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አዳነ ንጉሴ

ሙስጠፋ አህመድ

አመልካች :- አቶ ሳሚ ሁሴን አልቀረበም

ተጠሪ :- የፌዴራል ዐቃቤ ህግ - አልቀረበም

መዝገቡ ለዛሬ የተቀጠረው ለምርመራ ሲሆን መርምረን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር ጉዳይ የቀረበው የአሁን አመልካች በ1996 ዓ.ም በወጣው በወንጀል ህግ አንቀጽ 693(1) የተመለከተውን በመተላለፍ በተለያዩ ጊዜ ለአንድ ሰው በቂ ስንቅ ማይኖረው የተለያዩ ቼክ ቆርጦ ሰባት ዓይነት እራሱን የቻለ ጥፋት/offence/ ፈጽሟል በሚል የተሰጠውን የጥፋተኝነትና ውሣኔ አግባብነት ለማየት በሚል ነው።

በአሁን አመልካች ላይ የፌዴራል ዐ/ሕግ ባቀረበው የወንጀል ክስ ዝርዝር እንደተመለከተው አመልካች በቂ ስንቅ ማይኖረው ሶስት ወር ባልሞላ ጊዜ ውስጥ በተለያዩ ቦታ የተለያዩ ቼክ አቶ ማስረጃ ምንጃር ለተባለ አንድ ግለሰብ ብቻ ቆርጦ በመስጠቱ በ1996 የተመለከተውን ድንጋጌ በመተላለፍ የሚያዝበት ገንዘብ ማይኖረው ቼክ ማውጣት ሰባት እራሱን የቻለ ወንጀል ፈጽሟል በማለት ክስ አቅርቦበታል።

የአሁን አመልካች የቀረበበትን የወንጀል ክሶች ይዘት እንደተረዳና እንደ ክሱ አቀራረብ ሰባቱንም ጥፋቶች ለመፈጽሙ አመኖ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ.134(1) መሠረት የእምነት ቃሉን ሰጥቷል የሚለውን በመያዝ በወንጀል ክሶች ጥፋተኛ ነው በሚል የጥፋተኝነት ውሣኔ እንደተሰጠ እና ለእነዚህም ጥፋቶች በህጉ የተመለከተው የቅጣት ወለል እና ጣሪያ፣ የግራ ቀኝ የቅጣት አስተያየት እና ተደራራቢ ወንጀል ተፈጽሞ በተገኘ ጊዜ ቅጣት የሚወሰንበትን ሥርዐት ሁሉ በማገናዘብ የአሁን አመልካች ቀደም ሲል በተመሳሳይ አካሄድ ፈጽሟል የተባለውን 8ኛ ጥፋት ከግምት ወስጥ በማስገባት በአጠቃላይ በ25 ዓመት ጽኑ እስራት የቅጣት ዓይነትና ዘመን እንደተጣለበት ከውሣኔው ግልባጭ ተገንዝበናል።

የአሁን አመልካችም ከቀረበበት ተደራራቢ የወንጀል ክስ ከባድነት አንጻር በህግ ባለሙያ ታግዞ ባለመከራከሩ ምክንያት እግ እንደ ህጉ አነጋገር የወንጀል አድራጎቱን ስለመፈፀሙ የእምነት ቃል መስጠቱ ሳይሆን ለምሳሌ በሚል የተሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ አግባብ አይደለም የሚልበትን ዝርዝር ምክንያት በኪር አቤቱታ ላይ በመግለጽ ተከራክሯል።

የአሁን ተጠሪም በክሱ አሰማም ሂደት የአመልካችን የመከራከር መብት ሊያጣብብ የሚችል የክርክር ጉድለት ያለመፈጸሙንና የፋጥተኝነትም ሆነ የቅጣት ውሳኔው በህግ መሠረት ታይቶ የተሰጠ ነው የሚልበትን ምክንያት ጠቅሶ በበኩሉ ተከራክሯል።

የጉዳዩ አመጣጥ በጭሩ ከላይ የተመለከተው ሲሆን እኛም ጉዳዩን እንደሚከተለው መርምረናል።

እንደመረመርነው በወንጀል ጉዳይ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 134(1) እንደተደነገገው ተከሳሽ የተከሰበበትን የወንጀል ክስ ይዘት በሚገባ ተረድቶ አድራጎቱን እንደቀረበበት የወንጀል ክስ ዝርዝር መፈፀሙን አምኖ የእምነት ቃል በሰጠ ጊዜ ይህ የእምነት ቃል ለቀረበበት የወንጀል ክስ ማስረጃ ሆኖ በዚህ ማስረጃ መሠረት የጥፋተኝነት ውሳኔ መስጠት የሚቻልበት ሥርዓት ተደንግጓል። ይሁን እንጂ በዚህ አኳኒን ተከሳሽ የሚሰጠው የእምነት ቃል በማስረጃነቱ ተይዞ የሚሰጠው የጥፋተኝነት ውሳኔ ውሳኔውን በሰጠው ፍ/ቤቱ ብቻ ተወስኖ የሚቀር አይደለም። በዚህ ውሳኔ ቅሬታ የተሰማው ወገን በህገ-መንግስቱም አንቀጽ 20(6) ሆነ በዝርዝር በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ሕጉ መሠረት ከታች ወደ ላይ በይግባኝ የመከራከር መብቱን ለማስጠበቅ የይግባኝ አቤቱታ የሚያቀርብበት ሥርዓት ተዘርግቷል።

በዚህ መሠረት በይግባኝ በሚቀርበው መከራከሪያ ነጥብነቱ እንደ ወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 134(1) ድንጋጌ አነጋገር የወንጀሉን አድራጎት ለመፈፀሙ የእምነት ቃል አልሰጠሁም፤ ነገር ግን እንዳመንኩ ተደርጎ ጥፋተኛ ነህ ተብያለሁ በማለት ቅሬታ የቀረበ እንደሆነ ተከሳሽ ተላልፎታል በሚል የተጠቀሰበት ድንጋጌ ሥር የተቋቋመውን የወንጀል ዝርዝር ተከሳሽ በአፈፃፀሙ ረገድ የሰጠውን ዝርዝር የአፈፃፀም ሁኔታ በማገናዘብ በእርግጥም እንደ ክሱ የወንጀሉን አድራጎት ፈጽሞታል ወይስ አልፈፀመውም የሚለውን ለመለየት ተከሳሽ ሰጠ የተባለው ዝርዝር የእምነት ቃል በመዘገቡ ላይ ሠፍሮ ካልተገኘ በቀር የበላይ ፍ/ቤቶች ተገቢውን ዳኝነት ለመስጠት አያስችላቸውም።

በዚህ በተያዘው ጉዳይም ተከሳሽ የአሁን አመልካች ሰባቱንም ጥፋቶች ለመፈፀሙ በደፈናው አምኗል በሚል በመዘገቡ ላይ ከመመዘገቡ በቀር ስለማመኑ የሰጠው ዝርዝር ቃል አልሰፈረም።

ይህ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 134(1) ከተመለከተው ድንጋጌ ትክክለኛ አፈፃፀም ጋር ተያይዞ የተነሳው ክርክር እንደ ተጠበቀ ሆኖ ተከሳሽ ስለወንጀል ድርጊቱ አፈፃፀም አምኗል በሚል ቃል መስጠቱን ቢታወቅም እንኳን ፍ/ቤቱ እንደነገሩ አግባብነት በዚህ በተከሳሽ የእምነት ቃል ማስረጃ ላይ ሳይወሰን ስለ ጉዳዩ ዐ/ሕግ ያቀረበውን ማስረጃ በመስማቱ ሙሉ የክርክር አካሂዱን ተክቶ ውሳኔ መስጠት የሚችልበትም ሥርዓት ተከታይ በሆነው ንዑስ ድንጋጌ ተመልክቷል።

ከዚህም አንጻር የአሁን አመልካች በአጭር ጊዜ ለአንድ ግለሰብ በተለያዩ ጊዜና ቦታ ሰባት ዓይነት ችክ ቆርጦ ሊሰጥ ከቻለበት ሁኔታ አንጻር ለጅኩ መሰጠት ምክንያት የሆነው መስተጋብር ወይም ግንኙነት፣ እንዲሁም በዚህ ሁሉ ሂደት ጅኩን ቆርጦ በሰጠው ሰው እና ተበዳይ በተባለው ተቀባይ መካከል የነበራቸው የሃሳብ ሁኔታን ሊያመለክት የሚችል በዐ/ሕግ ማስረጃ የሚረጋገጥ የፍሬ ነገር ጉዳይ ካልተገኘ በቀር በወ/መ/ሕ/ቁ. 23 መነሻ የተቀመጡትን ዝርዝር የወንጀል አፈፃፀም ደንቦች ተከትሎ ለጉዳዩ አግባብነት ያለውን ውሳኔ መስጠት የሚቻል ሆኖ አልተገኘም።

በዚህ ሁሉ ምክንያት በሥር የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የተሰጠው የጥፋተኝነትም ሆነ የቅጣት ውሳኔ የከሳሽን የመደመጥ እና ፍተሃዊ ዳኝነት የማግኘት መብቱን በማስጠበቅ ረገድ ከተዘረጋው ትክክለኛ የሙግት አካሄድ አንጻር ሲታይ መሠታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ስላገኘነው የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በወንጀል መዘገብ ቁጥር 101259 ጥር 2003 ዓ.ም እና ጥር 16 ቀን 2003 ዓ.ም የተሰጠው የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ፤ እንዲሁም ይግባኝ ሰሚው ጠቅላይ ፍ/ቤት በወ/ደ/መ/ቁ. 66805 ታህሣስ 09 ቀን 2004 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ. 195(2)(ለ)(1) መሠረት ተሸሯል።
2. የአሁን ተጠሪ የፌዴራል ዐ/ሕግ በአሁን አመልካች ላይ ያቀረበውን ሰባት ተደራራቢ የወንጀል ክሶች ተከሳሽ ስለመፈፀሙና አለመፈፀሙን በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ.134 መሠረት የሚሰጠውን ዝርዝር ቃል፤ እንዲሁም ዐ/ሕግ ክስን ለማስረዳት ዘርዘሮ ያቀረበውን ማስረጃ በመስማትና ሙሉ የክርክር አካሄድን በመከተል በጉዳሉ ላይ ዳኝነት ይሰጥበት ዘንድ ጉዳዩን ወደ ሥር የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት መልሰናል። ይህንኑ እንዲያውቁት የዚህ ፍርድ ትክክለኛ ግልባጭ ከመሸኛ ጋር ለበታች ፍ/ቤቶች ይተላለፍላቸው።

መዝገቡ ተዘግቷል። ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ዮ